

Na osnovu člana 12 stav 4 Zakona o zaštiti dobrobiti životinja ("Službeni list CG", br. 14/08 i 47/15), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj pilića za tov*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 52/2026 od 17.4.2026. godine, a stupio je na snagu 25.4.2026.

* U ovaj pravilnik prenete su odredbe Direktive Savjeta 2007/43/EZ o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa.

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj pilića za tov (u daljem tekstu: pilići) i način njihovog držanja.

Primjena

Član 2

(1) Ovaj pravilnik primjenjuje se na:

- piliće koji se uzgajaju za proizvodnju mesa; i
- uzgojna jata na gazdinstvima koja drže i rasplodno i uzgojno jato.

(2) Ovaj pravilnik ne primjenjuje se na:

- a) gazdinstva sa manje od 500 pilića;
- b) gazdinstva sa samo priplodnim jatima;
- c) inkubatore;
- d) ekstenzivan zatvoren uzgoj i slobodan uzgoj pilića.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **vlasnik** je svako fizičko ili pravno lice koje posjeduje gazdinstvo na kojem se drže pilići;
- 2) **držalac** je svako fizičko ili pravno lice odgovorno ili zaduženo za piliće na ugovornoj ili zakonskoj osnovi, stalno ili privremeno;
- 3) **pile** je životinja vrste Gallus gallus koja se uzgaja za proizvodnju mesa;
- 4) **gazdinstvo** je mjesto proizvodnje na kojem se drže pilići;
- 5) **živinarnik** je objekat na gazdinstvu u kojem se drži jato pilića;
- 6) **korisna površina** je površina prekrivena prostirkom koja je dostupna pilićima u bilo koje vrijeme;
- 7) **gustina naseljenosti** je ukupna živa težina pilića prisutnih u objektu u isto vrijeme po kvadratnom metru korisne površine;
- 8) **jato** je grupa pilića koja se drži u jednoj smještajnoj jedinici objekta u isto vrijeme;
- 9) **stopa dnevnog mortaliteta** je broj pilića koji su uginuli u istoj smještajnoj jedinici objekta. istog dana i/ili koji su usmrćeni iz zdravstvenih ili drugih razloga, podijeljen sa ukupnim brojem pilića u toj smještajnoj jedinici, u tom danu, pomnožen sa 100;
- 10) **stopa kumulativnog dnevnog mortaliteta** je zbir stopa dnevnih mortaliteta.

Uslovi koje trebaju da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj pilića

Član 4

- (1) Objekti i oprema za držanje i uzgoj pilića na gazdinstvima, treba da ispunjavaju uslove date u Prilogu 1.
- (2) Maksimalna gustina naseljenosti na gazdinstvu ili u objektu na gazdinstvu ne treba da prelazi 33 kg/m².

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, u objektu na gazdinstvu, može se predvidjeti veća gustina naseljenosti pilića pod uslovom da vlasnik ili držalac ispunjava uslove date u Prilogu 2.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, najveća gustina naseljenosti na gazdinstvu ili u objektu na gazdinstvu ni u jednom trenutku ne prelazi 39 kg/m².

(5) Ako su ispunjeni uslovi dati u Prilogu 4, može se dopustiti da se najveća gustina naseljenosti iz stava 4 ovog člana poveća za najviše 3 kg/m².

(6) Prilikom praćenja i kontrole u objektima za klanje pilića u slučaju gustine naseljenosti veće od gustine iz stava 2 ovog člana, treba da budu ispunjeni uslovi iz Priloga 3.

Redovni pregledi jata, vođenje evidencije od strane držaoca i vlasnika pilića

Član 5

(1) Svi pilići koji se drže na gazdinstvu pregledaju se barem dva puta dnevno.

(2) Posebnu pažnju potrebno je posvetiti znakovima koji ukazuju na ugrožavanje dobrobiti i/ili zdravlja pilića.

(3) Pilićima koji su teško ozlijeđeni ili pokazuju jasne znake zdravstvenih smetnji, kao što su teškoće pri hodu, nakupljanje tečnosti u trbušnoj šupljini (ascites) ili drugi oblici malformacija, i koji prilikom pregleda pate, potrebno je pružiti odgovarajuću brigu ili ih odmah izlučiti i po potrebi pozvati veterinara.

(4) Skraćivanje kljunova pilića može da se odobri ukoliko su iscrpljene druge mjere za sprečavanje kljucanja perja i kanibalizma, u tim slučajevima, skraćivanje kljunova sprovodi se samo nakon savjetovanja i mišljenju veterinara i obavljaju ga kvalifikovana lica na pilićima koji su mladi od 10 dana i kastracija pilića može da se odobri, kastracija se sprovodi samo pod kontrolom veterinara, a sprovodi je osposobljeno lice.

(5) Vlasnik ili držalac pilića vodi evidenciju za svaki objekat na gazdinstvu o:

- a) broju naseljenih pilića;
- b) korisnoj površini;
- c) hibridu ili rasi pilića, ako je poznata;
- d) pri svakoj kontroli, o broju uginulih pilića zajedno s navođenjem uzroka, ako su poznati, kao i o broju izlučenih pilića uz navođenje uzroka;
- e) broju pilića koji ostaju u jatu nakon izdvajanja pilića za prodaju ili klanje.

(6) Podaci iz stava 5 ovog člana, čuvaju se najmanje tri godine i dostupni su nadležnom tijelu prilikom vršenja inspeksijskog pregleda ili na zahtjev.

Prilozi

Član 6

Prilozi 1 do 4 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Prestanak važenja

Član 7

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj pilića za tov* ("Službeni list CG", broj 72/16).

Stupanje na snagu

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-312/26-5505/3

Podgorica, 7. aprila 2026. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

PRILOG 1

USLOVI ZA OBJEKTE I OPREMU ZA DRŽANJE I UZGOJ PILIĆA NA GAZDINSTVIMA

Pojilice

Pojilice se postavljaju i održavane tako da je izlivanje svedeno na najmanju moguću mjeru.

Hranjenje

Hrana za životinje je ili stalno dostupna (*ad libitum*) ili se pilići hrane u obrocima koja ne smije da bude oduzeta pilićima više od 12 sati prije predviđenog klanja.

Prostirka

Svi pilići imaju stalan pristup prostirci koja je na površini suva i rastresita.

Ventilacija i grijanje

Ventilacija je dovoljna za sprečavanje pregrijavanja i prema potrebi, u kombinaciji sa sistemima grijanja i za uklanjanje prekomjerne vlage.

Buka

Intenzitet buke treba smanjiti na najmanju moguću mjeru. Ventilatori za provjetravanje, oprema za hranjenje i druga oprema izrađeni su, postavljeni, konstruisani i održavani tako da uzrokuju najmanji moguć intenzitet buke.

Svjetlost

Svi objekti imaju osvijetljenje intenziteta najmanje 20 luksa kad su osvijetljeni, izmjerenu u visini ptičjih očiju i koja osvijetljava barem 80% korisne površine, a kada je potrebno, prema savjetu veterinara može se dopustiti privremeno smanjenje intenziteta osvijetljenja.

U roku od sedam dana od dana useljenja pilića u objektu i do tri dana prije predviđenog datuma za klanje, osvijetljenje prati ritam od 24 sata i uključuje period tame koje ukupno traje barem šest sati, sa najmanje jednim neprekidnim periodom tame koji traje barem četiri sata, ne uključujući period smanjenja intenziteta osvijetljenja.

Čišćenje

Dijelove objekata, opremu ili pribor koji je u kontaktu sa pilićima potrebno je detaljno očistiti i dezinfikovati svaki put nakon završenog iseljenja i prije uvođenja novog jata u objekat, a nakon završenog iseljenja objekta potrebno je ukloniti svu prostirku i obezbijediti čistu.

PRILOG 2

ZAHTJEVI PRI VEĆOJ GUSTINI NASELJENOSTI

1. Vlasnik ili držalac saopštava nadležnom tijelu svoju namjeru za povećanje gustine naseljenosti na više od 33 kg/m³ žive vage, navodi tačan broj i obavještava nadležno tijelo o svim promjenama gustine naseljenosti barem 15 dana prije smještaja jata u objekat, a ako to zahtijeva nadležno tijelo, to obavještenje je praćeno dokumentom koji sadrži podatke iz tačke 2 ovog priloga

2. Vlasnik ili držalac u objektu čuva i ima na raspolaganju dokumentaciju koja detaljno opisuje proizvodne sisteme, ta dokumentacija sadrži informacije o tehničkim pojedinostima objekata i njegovoj opremi, kao što su:

- a) skicu objekata, uključujući dimenzije površina na kojima su smješteni pilići,
- b) sistem provjetravanja i, prema potrebi, sistem za hlađenje i grijanje, uključujući njihov smještaj, plan provjetravanja i detaljne parametre kvaliteta vazduha, kao što su protok vazduha, intenzitet i temperatura,
- c) sistemi za hranjenje i napajanje i njihov smještaj,
- d) alarmni i rezervni sistemi u slučaju kvara bilo koje automatizovane ili mehaničke opreme neophodne za zdravlje i dobrobit životinja,
- e) vrata poda i prostirka koja se uobičajeno koristi.

Dokumentacija je dostupna na uvid nadležnom tijelu na zahtjev, koja se redovno ažurira.

Posebno je važno voditi evidenciju o tehničkim pregledima sistema provjetravanja i alarmnog sistema.

Vlasnik ili držalac obavještava nadležno tijelo bez nepotrebnog odlaganja o svim promjenama u opisanom objektu, opremi ili postupcima koje bi mogle uticati na dobrobit pilića.

3. Vlasnik ili držalac obezbjeđuje da je svaki objekat na gazdinstvu opremljen sistemom za provjetravanje i, prema potrebi, sistemom za grijanje i hlađenje koji je osmišljen, izrađen i djeluje tako da:

- a) koncentracija amonijaka (NH₃) ne prelazi 20 ppm, a koncentracija ugljen dioksida (CO₂) ne prelazi 3 000 ppm, mjereno u visini glava pilića,
- b) unutrašnja temperatura, kad spoljašnja temperatura izmjerena u hladu prelazi 30°C, ne prelazi spoljašnju temperaturu za više od 3°C;
- c) prosječna relativna vlažnost izmjerena u objektu tokom 48 sati ne prelazi 70% kad je spoljašnja temperatura ispod 10°C.

PRILOG 3

KONTROLA I DALJE PRAĆENJE U OBJEKTIMA ZA KLANJE

1. Mortalitet:

1.1 U slučaju gustine naseljenosti veće od 33 kg/m², dokumentacija koja prati jato uključuje dnevnu stopu mortaliteta i kumulativnu dnevnu stopu mortaliteta koju računa vlasnik ili držalac kako za hibrid ili rasu pilića.

1.2 Podaci se evidentiraju pod nadzorom službenog veterinara, kao i podaci o broju uginulih pilića pri dolasku, uz navođenje gazdinstva i objekata na gazdinstvu.

Tačnost podataka i kumulativne dnevne stope smrtnosti provjerava se uzimajući u obzir broj zaklanih pilića i broj već uginulih pilića pri dolasku u klanicu.

2. Postmortalni pregled

U sklopu nadzora koji se sprovodi u skladu sa Zakonom o službenim kontrolama, službeni veterinar procjenjuje

rezultate postmortalnih pregleda kako bi otkrio druge moguće znakove loših uslova dobrobiti životinja kao što su neuobičajeni nivo kontaktnog, dermatitisa, parazitoza i sistemska oboljenja na gazdinstvu ili u jedinici objekata porijeklom sa gazdinstva.

3. Obavještanje o rezultatima

Ako se na osnovu stope smrtnosti iz tačke 1 ovog Priloga i rezultata postmortalnog pregleda iz tačke 2 ovog Priloga ustanovi da su uslovi dobrobiti životinja loši, službeni veterinar saopštava podatke vlasniku ili držaocu životinja kao i nadležnom tijelu, a oni preduzimaju odgovarajuće mjere.

PRILOG 4

KRITERIJUMI ZA POVEĆANU GUSTINU NASELJENOSTI

1. Kriterijumi

a) praćenje gazdinstva koje je obavilo nadležno tijelo tokom prethodne dvije godine nije uočilo nikakve nedostatke u pogledu zahtjeva ovog Pravilnika, i

b) praćenje gazdinstva od strane vlasnika ili Držaoca sprovodi se uz korištenje smjernica za dobru upravljačku praksu, i

c) u barem sedam uzastopnih i naknadno pregledanih jata iz objekata kumulativna dnevna stopa mortaliteta je bila ispod $1\% + 0,06\%$, pomnoženo sa starošću jata za klanje u danima.

Ako nadležno tijelo tokom zadnje dvije godine nije obavilo praćenje gazdinstva, potrebno je izvršiti barem jedno praćenje radi provjere ispunjenosti zahtjeva iz tačke 1 podtačka a) ovog Priloga.

2. Posebne okolnosti

Izuzetno od tačke 1 podtačke c) ovog Priloga, nadležno tijelo može odlučiti da se gustina naseljenosti poveća ako je vlasnik ili držalac na adekvatan način obrazložio uslove koji su doveli do veće kumulativne dnevne stope mortaliteta ili je dokazao da su uzroci van njegovog uticaja.